

Vierde zondag Advent A

Js 7, 10-14

Rom 1, 1-7

Mt 1, 18-24

De centrale zin op deze vierde adventszondag vinden wij met enige variatie in zowel de eerste lezing als in het evangelie: "Zie! De maagd zal zwanger zijn en een zoon baren; en zijn naam zal Emmanuel heten, dat wil zeggen God-met-ons." Was het bij Jesaja nog als profetie bedoeld en als teken van hoop in barre tijden, nu wordt het werkelijkheid in Maria. In haar schoot draagt zij reeds Degene die verwekt is door de Heilige Geest. Zij zal Jezus baren. Deze geboorte voldoet niet helemaal aan de familieverwachtingen van die tijd. Daarom staat vandaag de figuur van de vader centraal, Jozef, die stille man en grote dromer. Deze zondag is de dag van Sint Jozef.

Josef bevindt zich in een uiterst delicate situatie. Enerzijds kan hij geen vaderschap claimen dat niet het zijne is. Anderzijds vraagt de engel hem dit kind te adopteren door het "Jezus" te noemen. En Jozef gebruikt een manier die veel mannen gebruiken om onder huwelijksproblemen uit te komen: zwijgen. 'In stilte' denkt hij eraan zich van de situatie te distantiëren en Maria in het geheim weg te sturen. Een sluier van stilzwijgen en geheimhouding om de huwelijksproblemen te verbergen.

Deze week voor Kerstmis mogen wij genieten van deze stilte. Het is een stilte die het mysterie van de incarnatie evoceert, het centrale en fundamentele mysterie van de mensheid die haar diepste betekenis zal ontvangen van de godheid. De verwondering van dit jonge paar Jozef en Maria voor de ongekende God weerspiegelt de gespannen onzekerheid van de schepping voor dit ondenkbare ingrijpen van de Schepper. Bezinnen we ons over deze stilte die heerst over de nacht van deze wereld, die doorstraald zal worden door het licht van de Geboorte.

In zijn kerstpreken sprak Augustinus graag over de dubbele geboorte van Christus: "Christus is verwekt door zijn Vader, zonder moeder; hij wordt geboren uit zijn Moeder, zonder vader: deze twee verwekkingen zijn wonderbaarlijk. De eerste vindt plaats in de eeuwigheid, de tweede in de tijd. Hij die God was, wilde ook geschapen worden." (Preek 189,4)

De incarnatie is een mysterie waar we niet logisch kunnen over denken. God is alles wat niet tot het mens-zijn behoort. En de mens is alles wat niet God is. Maar in de Menswording van God raken hemel en aarde elkaar, God wordt mens om de mensheid te vergoddelijken. En dit alles wordt gerealiseerd in dit Kind waarvoor de engel aan Jozef vraagt het te adopteren en het Jezus te noemen. Het is God zelf die Het zijn naam geeft. Noch Jozef, noch Maria, noch iemand anders kon dit doen. De tekst van Matteüs zegt niet dat Jozef het Kind de naam Jezus moet geven, zoals onze vertaling suggereert. In het Grieks van Matteüs staat letterlijk dat Jozef het kind bij zijn naam "Jezus" moet noemen.

Deze naam betekent: God redt, want Hij is het die zijn volk zal redden van hun zonden. Maar opgelet met dit woord "zonde"! Het is de vertaling van het Griekse hamartia, afgeleid van het werkwoord hamartánô, dat missen of falen betekent, in de letterlijke betekenis van het missen van je doel, het nemen van de verkeerde weg of richting. Voor Aristoteles betekende hamartánô het maken van een fatale vergissing met dramatische gevolgen, waardoor het drama in een tragedie verandert, om zodoende de emoties van de toeschouwers op te wekken. De vertaling van hamartia door "zonde" of "fout" geeft aan dit woord al te vaak een schuldige connotatie, alsof het om een morele fout, een ondeugd gaat. Maar het evangelie wil mensen geen schuldgevoel aanpraten. Jezus zelf legt meer

nadruk op onwetendheid, de weigering om te leren, te luisteren en te begrijpen, dan op morele gebreken.

Wanneer de engel tegen Jozef zegt dat deze Jezus zijn volk zal redden van hun zonden, betekent dit dat Hij hen zal verlossen van een verkeerd oordeel of gedrag. Hij zal hen genezen van een gebrek of een tekort, zoals in de genezingsverhalen in de evangeliën. Want deze naam “Jezus” getuigt wie Hij eeuwig is en wat hij zal volbrengen in de tijd: redding, genade, verlossing.

Het was onder deze naam dat Jezus op aarde geleefd heeft en gekruisigd werd. “Boven zijn hoofd brachten ze de geschreven strafgrond aan: dit is Jezus, de Koning der Joden” (Mt 27,37). Later getuigt Petrus tegenover de oudsten in Jeruzalem: “Onder de hemel is geen andere naam aan de mensen gegeven waarin zij gered moeten worden, dan de Naam van Jezus Christus de Nazoreeër.” (Hand 4,10-12). En op de laatste regels van de Bijbel, op het eind van de Apocalyps, vinden we deze zoete Naam opnieuw: “Ik, Jezus, heb mijn engel gezonden” (22,16). Dat is de laatste keer dat de Heer Zichzelf bij zijn naam van Redder noemt. In deze laatste stille week voor Kerstmis mogen wij met Jozef en Maria deze Naam proeven, de Naam die aan de mensen gegeven is om gered te worden. Deze Naam is honing op de lippen en een vreugdekreet in het hart, de zoete Naam van Jezus.

Br Guerric osco